

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemaje za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

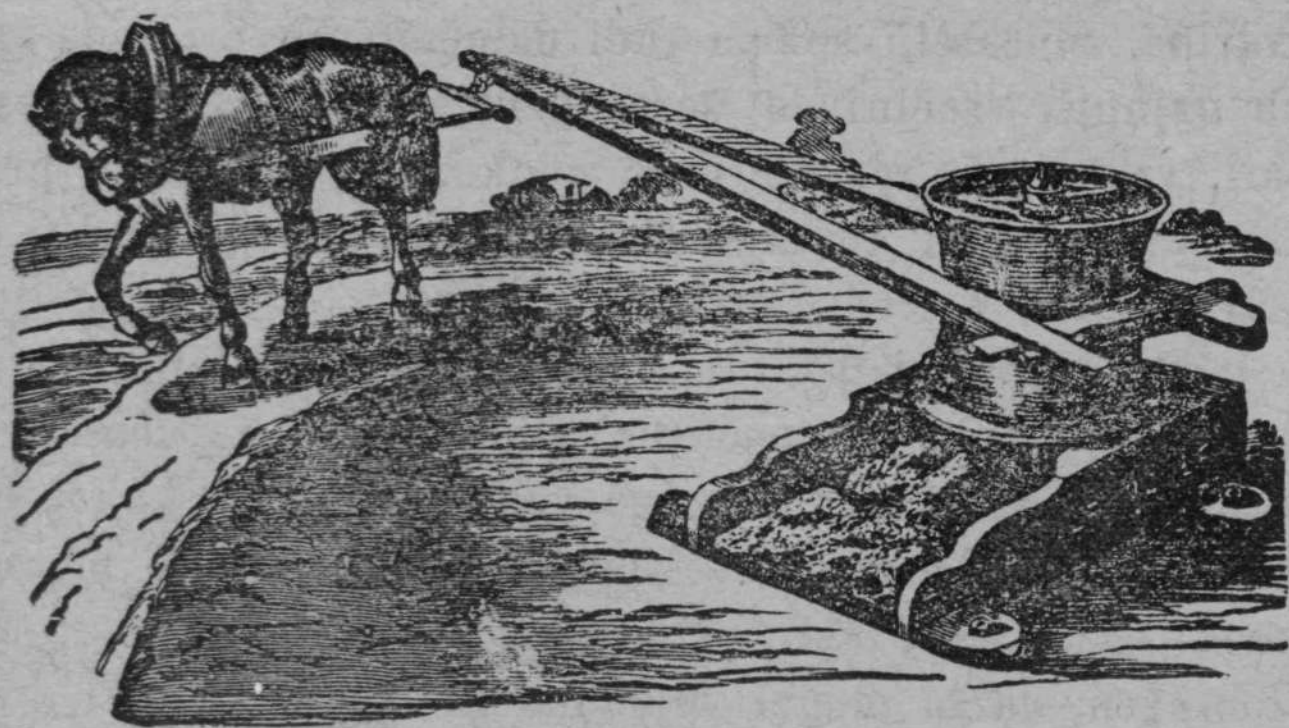
V Ljubljani 3. septembra 1890.

Obseg: O mlinu, ki melje storže. — Program. — Premisleki po sklenenem letošnjem učiteljskem tečaju v Grmu. — Po-
učen izlet na grajščino Rakovnik in Mokronog. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Zemljepisni in
narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

O mlinu, ki melje storže.

Slovenci pridelujejo prav veliko turščice (koruze ali debelače), obrobkane storže pa znajo le malokje koristno uporabljati. Največkrat jih pomečejo kar na gnoj in le redkokrat jih porabijo za kurjavo. Praktični Amerikanci pa zmeljejo turšične storže ter jih potem pokrmijo. To bi tudi mi svetovali našim gospodarjem, ker

Podoba 1.

ravno ob selanjih slabih časih ne sme gospodar zame-
tati prav nobene reči, katera mu utegne koristiti. Tako
krmo bi priporočali posebno Kraševcem, katerim vedno
primanjkuje poklaja. Prepričani smo, da bi bili uže
davno krmili s storži tudi pri nas, da jih je bilo lahko
zdrobiti. Amerikanci so izumili za to delo poseben mlin
(glej podobo 1), s katerim se storži prav hitro in dobro
starejo. Take mline prodaja Ph. Mayfarth na Dunaji po
65 gld. Zdrobljeni storži, nekoliko namočeni, tečni so
celo toliko, kolikor rezanica. Z vročo vodo poparjeni ali
skuhani teknejo tudi prasičem.

Program

delitve premij za govejo živino,
ki bodo

v Šentvidu pri Zatičini v ponedeljek 29. septembra, v
Kamniku v soboto 4. oktobra in v Vipavi v soboto 11.
oktobra t. l.

Slavni deželni odbor kranjski je na predlog c. kr.
kmetijske družbe Kranjske blagovolil dovoliti, da se na-
pravijo delitve premij za govejo živino in sicer v Šent-
vidu pri Zatičini za litijski pol. okraj, v Kamniku za
kamniški pol. okraj in v Vipavi za postojinski pol. okraj
ter je v ta namen dovolil potrební denar.

Cilj in konec tej razstavi in delitvi premij je:

- Da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved
spodbudijo v napredek živinoreje in o njem po-
učijo;
- da se razvidi vspeh, ki se je vzlasti s pripomočjo
deželne in državne podpore dosihmal dosegel pri
reji naše domače goveje živine.

1. Pravice do premij v Šentvidu imajo vsi živino-
rejci okrajnega glavarstva litijskega, v Kamniku
okrajnega glavarstva kamniškega in v
Vipavi okrajnega glavarstva postojin-
skega.

2. Do 9. ure pamera vsa živina na mestu
razstave biti, in sicer posebej junci, in posebej
telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik
mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali
deklo, ki živini streže.

3. Živina, katera hoče premije deležna postati,
mora najmanj uže pol leta lastnina tistega gospo-
darja biti, ki jo razstavi. To mora razstavník dokazati
s pričalom svojega županstva.

4. Možje, kateri bodo sodili ob premiranji živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva kmetijstva in se morajo ravnati po propisih za to določenih.

5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da bode spolnil vse kar imenovani ministerški predpisnik veleva ter da bode premirano goved najmanje eno leto za pleme obdržal.

6. V razstavo se pripuščajo:

junci (biki), hi so $\frac{1}{2}$ do 3 leta stari,	} Goved sme biti izvirnega Marijadvorskega, Muriškega Belansko-Pincgavskega plemena in pa mešana domača živina z zgorej imenovani 3 rodovi ali pa tudi z drugimi žlahtnimi rodovi ali pa tudi čisto domača žival.
breje telice, ki so najmanj 2 leti stare,	
molzne krave, ki so imele eno, dvoje, tri, štiri ali k večem 5 telet.	

7. Za lepo živino so določene premije takole:

I. premija za bike:	25 gld.
II. " " "	15 "
III. " " "	10 "
IV. " " "	10 "
I. " " telice:	20 "
II. " " "	10 "
III. " " "	10 "
IV. premija za telice	10 "
V. " " "	10 "
I. " " krave	20 "
II. " " "	10 "
III. " " "	10 "
IV. " " "	10 "
V. " " "	10 "

Od centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani dne 15. avgusta 1890.

Ivan Murnik,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

Premisleki po sklenenem letošnjem učiteljskem tečaju v Grmu.

Končal se je zopet učiteljski tečaj v Grmu. S tistimi, kateri so se še na Slapu vršili, bil je ta osmi. Udeležilo se ga je 15 učiteljev.

Kaj je dalo povod ustanovitvi učiteljskega tečaja na kmetijski šoli? Trojno prepričanje. Prvo je sledeče: Kmetijstvo na Kranjskem, posebno pa sadjarstvo, potrebno je brez izjeme povsod po vzdige. Drugo: Ljudski učitelj lahko dosti pripomore k povzdigi kmetijstva. Tretje: Kmetijski pouk na pripravnici v Ljubljani ni nikakor tak, da bi učitelji mogli kaj uspešnega storiti v povzdigo kmetijstva, posebno sadjarstva.

Tretje prepričanje je bilo najodločnejše, da je ustanovil učiteljski tečaj, v katerem se ljudski učitelji nekoliko ob deželnih, nekoliko ob državnih stroških poučujejo v

kmetijstvu sploh, posebno pa v sadjarstvu. Sedaj pa vprašamo, je li z učiteljskim kurzom pravi smoter dosežen? Iz pravega strokovnjaškega premišljanja tega vprašanja izhajati more le odgovor — ne. Da bi učitelji v treh tednih, kateri so odločeni temu tečaju, ne storili, kolikor se v tako kratkem času storiti da, o tem ni niti najmanje dvomiti. Posebno v sadjarstvu, pač najvažnejšem predmetu tečaja učiteljskega, poučujejo se z besedo in praktičnim navodom udeležniki uže toliko, da postanejo popolnoma zmožni drevesnice napravljati, v njih pravilno drevje vzgojevati, drevje na stalno mesto presajati, tam pravilno gojiti ga itd. Seveda se toliko izuče le tisti, kateri iz pravega, resnobnega namena pridejo v tečaj, česar pa ni ravno vsem udeležencem in vsako leto videti. Naj si še toliko prizadevajo poučujoči učitelji in še toliko zanimajo udeležitelji, ves pouk je in ostane neki „sucus suci“. In kaj bi ne! V treh tednih naj se učitelji pouče v šestih predmetih, kateri sicer ob rednem pouku v kmetijski šoli več mesecev, da leta zahtevajo. Koliko časa pa se v teh treh tednih ne ubije? Letos n. pr. odpadlo je vsled prostih popoldnevov ob četrtnih in sobotah, vsled nedelj in praznikov, vsled rojstnega dne presvetlega cesarja, vsled preskušnje nič manj kakor 9 dni, tako da se je pouk istinito na 12 dni skrčil. Čas, določen učiteljskemu tečaju, porablja se res jako marljivo. Slehari dan (razen prostega časa) je dopoldne 4 in popoldne 2 uri teoretičnega pouka. Vrh tega so še, ako tudi ne vsak dan, pa vendar marsikateri dan praktične vaje, trajajoče po poldrugo ali dve uri, dopoldne in skoro toliko časa popoldne. Pri vsej tej veliki intenzivnosti hiteti morajo poučujoči učitelji vendar kolikor le mogoče s poukom, ker sicer premagajo premalo stvarine. Slušatelji so pa tudi odločno prevpreženi, kajti ob najhujši vročini po šest ur na dan sedeti ter poslušati, vrhu tega pa še pred poukom in po pouku praktične vaje imeti, to ni ravno kar si bodi. Učitelji, kateri pridejo v tečaj, žrtvovati morajo 3 tedne počitnic, poučujoči učitelji pa ravno zaradi tega učiteljskega tečaja nimajo nikakih počitnic. In kaj pa se doseže na posled z vsem tem? Odločno veliko premalo, kakor uže rečeno, le „sucus suci!“ Ljudski učitelj biti bi moral v kmetijstvu veliko bolj podkovan, veliko bolj vsestranski izobražen, da bi mogel lepi nalogi „povzdigovati kmetijstvo“ po svojem stanu istinito ustrezati. Sedaj vprašamo pa še nekaj. Ali je pa morebiti pouk, katerega dobivajo ljudski učitelji v učiteljskem tečaju, po ceni? — Nikakor ne? Pouk 15 učiteljem stane nad 500 goldinarjev vsako leto. Kako popolnoma opravičeno, kako prekoristno bi pač ne bilo, k tej vsoti še 500 gld. dodati ter na učiteljski pripravnici v Ljubljani nastaviti stalnega strokovnega učitelja kmetijstva. Tam raztezal bi se lahko pouk na vsa štiri leta. V tem času, poučil bi lahko dotični učitelj pripravnike v najpotrebnejših vejah splošnega kmetijstva (poljedelstva živinarstva) temeljito teoretično, praktično pa v ljudskem učitelju odločno najkoristnejših panogah: v sadjarstvu, zelenjadarstvu, cvetličarstvu, čebelarstvu. Vrt okolo pri-